

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

46

НАУКОВО-
МЕТОДИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ

Матеріали конференції

*Перспективи розвитку
науково-методичного забезпечення навчального
процесу в умовах запровадження нового
Закону України «Про вищу освіту»*

ОДЕСА 2015

Матеріали друкуються відповідно до рішення 46-ї науково-методичної конференції ОНАХТ “Перспективи розвитку науково-методичного забезпечення навчального процесу в умовах запровадження нового Закону України «Про вищу освіту»”, яка проходила 8–10 квітня 2015 року.

Склад редакції: Єгоров Б.В., д-р техн. наук, професор,
Трішин Ф.А., канд. техн. наук, доцент,
Загорученко М.В., канд. техн. наук, доцент,
Капрельянц Л.В., д-р техн. наук, професор,
Кананихіна О.М., канд. техн. наук, доцент,
Мураховський В.Г., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Волков В.Е., д-р техн. наук, професор,
Крусір Г.В., д-р техн. наук, професор,
Кручек О.А., канд. техн. наук, доцент,
Корнієнко Ю.К., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Нарушевич-Васильєва О.В., канд. філол. наук, доцент.

ОСОБЛИВОСТІ ЛЕКЦІЙ-ПРЕЗЕНТАЦІЙ

Л.В. Мельник

Сучасних студентів вже мало цікавлять традиційні лекції – сьогодні молодь надає перевагу інтерактивним технологіям. До того ж ці методи, на думку викладачів, є дуже результативними (підвищується рівень як успішності так і якості навчання).

Але є численні факти того, що викладачі вважають, що використання комп'ютерних та інформаційних технологій – справа лише викладачів інформатики. Проте практична діяльність кращих викладачів переконує в тому, що сьогодні викладачі зобов'язані не тільки вільно володіти сучасними інформаційними та комп'ютерними технологіями, а й уміло використовувати їх у своїй професійній діяльності.

Використання комп'ютерної техніки надає можливість зберегти та відтворити ілюстративний аудіо- та відеоматеріал, використовувати навчаючі програми, тести тощо.

Але, незважаючи на можливість використання у комп'ютері великої кількості різноманітних і досить якісних програм, останні не завжди цілком задовольняють викладача через раз і назавжди заданий зміст готових навчаючих програм, обсяг і методику подання тих чи інших розділів, до того ж не завжди відповідних програмі та змісту курсу, який веде викладач. Тому цілком природно, що із часом у викладача виникає потреба у багатофункціональному засобі, здатному акумулювати необхідні навчальні матеріали, подавати їх у зручній для викладача формі (навчального заняття, його фрагмента, окремого завдання, тесту тощо), який у той же час дозволяє легко редагувати навчальний матеріал та змінювати структуру його подання студентам. Найбільш зручним засобом в практичній діяльності викладача є програмний засіб Microsoft PowerPoint, що входить до складу пакету Microsoft Office.

Специфікація цієї програмної оболонки – створення мультимедійних презентацій. Використання програми PowerPoint не потребує значної підготовки для її оволодіння, а також не займає багато часу для розробки заняття. При цьому вона дозволяє використовувати інформацію в будь-якій формі представлення – текст, таблиці, діаграми, слайди, відео- та аудіо фрагменти і таке інше. При цьому викладач має змогу проявити свою творчість і компонувати матеріал на свій розсуд.

Презентація представляє собою послідовність змінюючих один одного слайдів, тобто електронних сторінок. Показ слайдів викладачем може бути здійснений на екрані монітора комп'ютера чи на великому екрані за допомогою спеціального пристрою – мультимедійного проектора.

Студенти бачать чергування зображень, на кожному з яких можуть бути текст, фотографії, малюнки, діаграми, історичні карти, відеофрагменти, і все це може супроводжуватися звуковим оформленням. Частіше за всього демонстрація презентації супроводжується коментарями викладача.

При здійсненні показу об'єкти можуть відразу відображатися на слайдах, а можуть з'являтися на них поступово, в певний час, визначений викладачем для підсилення наочності навчального матеріалу та акцентування на особливо важливі моменти його змісту. За потреб викладач може порушити визначену заздалегідь послідовність демонстрації слайдів і перейти до будь-якого з них в довільному порядку.

Серед навчальних презентацій в залежності від цілей їх застосування можна виділити: лекційні; проект, дослідження (студентська робота); тест. За способом подання слайдів можна розрізняти презентації:

- Для супроводу лекції;
- Слайд-шоу – без супроводу викладача, або із записаним голосом останнього;
- Комбінована – з усним супроводом, із записаним голосом, частиною якої може бути слайд-шоу.

Переваги комп'ютерних презентацій:

1. Не потребують значної підготовки для їх оволодіння, а також не займають багато часу для розробки заняття.

2. Дають змогу викладачу зацікавити студентську аудиторію дисципліною – заняття стають більш емоційними.

3. Дають змогу подавати й опрацьовувати за один і той самий час значно більший об'єм інформації.

4. Можливість використовувати інформацію в будь-якій формі представлення – текст, таблиці, діаграми, слайди, відео- та аудіофрагменти і таке інше.

5. Викладач має змогу проявити свою творчість і компоувати матеріал на свій розсуд.

6. Презентації легко тиражуються та розповсюджуються.

7. Можуть створюватися не тільки для показу на великому екрані для студентської групи в аудиторії, але також можуть використовуватися для індивідуального перегляду на комп'ютері.

8. Можуть використовуватися як для занять з безпосередньою участю викладача, так і без його участі (*наприклад, під час виконання необхідного об'єму самостійної роботи, передбаченої навчальною програмою дисципліни*).

Проблеми використання презентацій:

1. Оснащення навчального кабінету мультимедійною апаратурою (комп'ютер, проектор, мультимедійна дошка).

2. Опанування навичок створення ефективних презентацій. Для цього викладачу слід володіти основами комп'ютерних технологій, бути обізнаним з етикою та психологією Internet-спілкування, вміти презентувати відомості у відповідному форматі.

Методичні рекомендації до підготовки лекції-презентації. Специфіка підготовки заняття-презентації безумовно визначається типом заняття. Пропонуємо до вашої уваги розробку лекцій-презентацій з дисципліни «*Основи програмування та програмне забезпечення*».

Лекція є важливою формою навчальних занять, призначених для вивчення теоретичного матеріалу. З неї починається знайомство студента з дисципліною, вона закладає основи наукових знань. *Лекція визнана провідною формою* організації навчання, оскільки в ній послідовно та систематизовано розкриваються основні питання методології.

Типова структура лекції:

1. Вступ.
2. Основна частина.
3. Заклучна частина.

Після організаційного моменту у *вступі* перераховують програмні питання. їх не повинно бути більше п'яти. Далі формулюється основна мета лекції, яка повинна мати навчальну, стимулюючу, професійну та виховну спрямованість.

В *основній частині* відповідно до навчальної програми розкривається зміст матеріалу.

В *заклучній частині лекції* викладач підводить підсумки викладеного, дає відповіді на поставлені студентами питання, а при їх відсутності для активізації пізнавальної діяльності та контролю може запропонувати питання, які потребують коротких відповідей. Наприклад, «Чи вірите Ви, що?....»

Відповіді будуть: «Так» чи «Ні». Студенти можуть відповідати разом.

Відповідно до педагогічних вимог кожна лекція повинна носити закінчений характер, що потребує ретельного планування лекційної діяльності викладача.

Розробка мультимедійної презентації – деталізована та багатоетапна робота, яка визначає успіх чи невдачу презентації.

Презентація до заняття-лекції може створюватися самим викладачем або на основі невеликих студентівських презентацій, що ілюструють їхні доповіді і повідомлення, але при цьому структура проведення лекції зберігається: вступ, основна частина, заклучна частина. Викладач, готуючись до занять-презентацій, складає не просто його план, але певного роду сценарій з обов'язковим використанням засобів мультимедіа.

З чого ж почати підготовку лекції-презентації? Звичайно, з плану. В основу плану необхідно покласти навчальну робочу програму дисципліни.

Не слід розглядати презентацію лекції як щось відособлене. Вона тісно пов'язана з конспектом лекцій у звичайному (паперовому) і в електронному (Web-сторінка) виді з переліком питань, які виносяться на заліки й іспити, з тестами та ін.

Наступним кроком є створення фізичних і віртуальних папок для кожного питання. У фізичні папки необхідно розсортувати наявні матеріали на паперових носіях (книги, конспекти, статті, фотографії й ін.), що відносяться до конкретного питання. У віртуальні папки з тими ж іменами необхідно помістити всі наявні матеріали по кожному питанню в електронному виді. Якщо ви хочете, щоб ваші лекції були по-сучасному змістовними, цікавими і привабливими, займайтеся цією роботою постійно. Збирайте будь-які

матеріали, від підручників до реплік студентів. Особливо цінними для майбутньої презентації є ілюстрації.

Тепер у нас є план і різні матеріали, отже, можна приступити до написання конспекту лекції, вірніше, конспекту питання. Цей конспект і стане основою майбутньої презентації та її сценарієм. Конспект необхідно створити в електронному виді.

При розробці електронного конспекту лекцій необхідно враховувати наступні рекомендації:

- Електронний конспект може вміщати значно більше текстового і ілюстративного матеріалу, ніж звичайний конспект (можна вставити фото, відео і т.п.).

- Основний текст конспекту необхідно набирати за допомогою програми Microsoft Word, при цьому бажано використовувати шрифт Arial чи Times New Roman розміром 12–14.

- Починатися конспект має з назви питання, а закінчуватися питаннями для самоконтролю. Згодом ці питання можуть бути використані при розробці тестів.

- Формули можна набирати за допомогою «Редактора формул» чи безпосередньо, використовуючи можливості клавіатури.

- Фотографії, малюнки і схеми для конспекту можуть бути скановані з інших літературних джерел, однак варто врахувати, що при розробці презентацій їх не можна буде анімувати. Створення графічного матеріалу (прості рисунки і схеми) бажано здійснювати безпосередньо в програмі Microsoft Word, яка найбільш інтегрована із програмою для створення презентацій PowerPoint. При цьому малюнки краще зберігати в окремому файлі, а потім копіювати і розміщати їх у потрібному місці конспекту.

Безсумнівно, всі ваші презентації будуть вираженням вашої індивідуальності. Але на початковому етапі до надбання власного досвіду можна скористатися деякими нашими рекомендаціями відносно створення саме лекцій-презентацій.

Презентація повинна складатися з таких слайдів:

- титульний слайд;
- слайди основного змісту;
- заключний слайд.

Титульний слайд. Оформлення першого слайду має особливе значення. Не слід перевантажувати його деталями. Тут головне – виразити мету всієї презентації.

Текст. На слайді в центрі варто розташувати основний надпис: номер, назва теми і назва питання, яке розглядається у даній презентації. Мінімально – назва питання. Шрифт повинен бути строгим (Times New Roman чи Arial) і великим. Назва питання повинна бути трохи більшою за назву теми.

У правій нижній частині необхідно вказати ваш учений ступінь і звання, прізвище, ім'я і по батькові повністю. Розмір цього надпису мусить бути приблизно в три рази менший за розмір основного надпису. Бажано

використовувати й інший шрифт і колір. Надпис показує, хто є автором презентації.

Колір, що вибирається для фону слайда, у значній мірі визначає настрій презентації. У більшості випадків бажано використовувати теплі і життєстверджуючі кольори.

Як фон може бути використаний і малюнок, але треба враховувати, що це тільки фон. Кольори на ньому повинні бути приглушеними, ніби напівпрозорими. Тема малюнку мусить відповідати темі презентації.

Слайди основного змісту. За характером елементів, розташованих на слайдах, їх можна умовно поділити на групи:

- слайди, що містять текст і формули;
- слайди з таблицями;
- слайди, що містять структурні схеми і діаграми;
- слайди, які містять схеми і малюнки технологічних процесів, технічних пристроїв і апаратів;
- слайди, що містять ілюстрації, фотографії і відеокліпи;
- слайди з довільною комбінацією перерахованих вище елементів.

Заключний слайд. Цим слайдом ви прощаєтеся з аудиторією. Якою б не була тема презентації, заклjučний слайд мусить бути позитивним та оптимістичним. Не забувайте про гумор, але він повинен бути доречним. На слайд можна помістити коротке побажання слухачам. При демонстрації заклjučного слайда не буде зайвим музичний супровід.

Під час такого заняття студенти обов'язково ведуть записи у своїх робочих зошитах. Тобто ІКТ не скасовують традиційну методику підготовки і проведення такого типу заняття, але в певному сенсі полегшують і актуалізують (роблять практично значущими для студентів) технологію його створення.

Незалежно від виду та типу лекції досягнення її навчально-виховної мети можливо тільки за умови, якщо викладачеві вдається зробити її, переконливою, цікавою, доступною для студентів. Саме тому при підготовці та проведенні лекції потрібно врахувати композицію, зміст та методичне оформлення навчального матеріалу, підбір прикладів і ілюстрацій, розрахунок часу, склад студентів, прийоми активізації сприйняття, зв'язок з попереднім матеріалом, основні питання для запам'ятовування та анотування в ході лекції. Все це обумовлює необхідність ретельної підготовки лекції. Аналіз педагогічного досвіду показує, що саме підготовчий етап лекції багато в чому обумовлює її успіх, тобто сприйняття аудиторією.

Вимоги до структури та змісту навчального матеріалу. Під час створення презентацій бажано врахувати вимоги до змісту презентації.

- Стислий виклад матеріалу, максимальна інформативність тексту.
- Використання слів і скорочень, уже знайомих учню.
- Відсутність нагромодження, чіткий порядок у всьому.
- Ретельно структурована інформація.

- Найявніші коротких та лаконічних заголовків, маркованих та нумерованих списків.
- Важливу інформацію (*наприклад, висновки, визначення, правила тощо*) треба подавати великим та виділеним шрифтом і розміщувати в лівому верхньому кутку слайда.
- Другорядну інформацію бажано розміщувати внизу слайда.
- Кожному положенню (ідеї) треба відвести окремий абзац.
- Головну ідею треба викласти в першому рядку абзацу.
- Використовуйте табличні форми подання інформації (діаграми, схеми) для ілюстрації найважливіших фактів, що дасть змогу подати матеріал компактно й наочно.
- Графіка має органічно доповнювати текст.
- Пояснення треба розміщувати якнайближче до ілюстрацій, із якими вони мають з'являтися на екрані одночасно.
- Інструкції до виконання завдань необхідно ретельно продумати щодо їх чіткості, лаконічності, однозначності.
- Використовуйте емоційний фон (*художня проза запам'ятовується краще, ніж спеціальні тексти, а вірші — краще, ніж проза*).
- Усю текстову інформацію потрібно ретельно перевірити на відсутність орфографічних, граматичних і стилістичних помилок.

Продуктивність навчання збільшується, якщо одночасно задіяні зоровий і слуховий канали сприйняття інформації (*зарубіжні джерела це називають принципом модальності*). Тому рекомендується там, де це можливо, використовувати для тексту й графічних зображень звуковий супровід.

Дослідження свідчать, що ефективність слухового сприйняття інформації становить 15 %, зорового – 25 %, а їх одночасне залучення до процесу навчання підвищує ефективність сприйняття до 65 %.

Отже, презентація – особливий різновид інформації, що носить інформаційно-діловий характер. Підготовка презентації – дуже відповідальна акція, а її проведення має вирішити проблеми не тільки технічного, а й морально-етичного характеру. Матеріали, представлені у презентації, повинні відповідати нормам і вимогам ділової етики. Це насамперед, чіткий вибір цільової й функціональної спрямованості презентації, визначення характеру інформації й способів її подання.

Будь-яка презентація повинна мати сценарій. Вступ передбачає: привітання учасників презентації, повідомлення її мети, визначення ключових моментів та заходів, що полегшують спілкування з аудиторією. Перші хвилини презентації вкрай важливі для встановлення контактів із запрошеними, але не менш важливе значення має і кінець презентації. Він будується на фактах, що найбільше зацікавили аудиторію. Висновок передбачає наступне:

- коротке резюме найважливіших фактів і аргументів презентації;
- висловлення щирої вдячності присутнім за інтерес і увагу до презентації;
- запитання та відповіді.

Презентація може бути представлена будь-де, але за умови доброго технічного оснащення та відповідного оформлення приміщення.

Форма подачі матеріалу повинна бути цікава, діюча, наочна й, бажано, незвичайна. Саме незвичайність форми буде викликати інтерес і сприяти ефективному запам'ятовуванню її змісту, а ентузіазм і цілеспрямованість викладача сприятиме концентрації уваги студентів. Інформація, оформлена в логічні або асоціативні ряди, покращить сприймання, розуміння, запам'ятовування.

Грамотно організована й уміло проведена презентація сприяє успішному досягненню цілей презентації.

Література

1. Дэвид Хеллер, Дороти Хеллер. Мультимедийные презентации в бизнесе: Пер. с англ. Киев.: Изд. группа "ВНУ", 1977.
2. Хофф Р. Я вижу вас голыми: Как подготовится к презентации и с блеском провести её. М.: Класс, 2001.
3. Елизаветина Т. Н. Компьютерные презентации от риторики до слайд-шоу. М.: Изд. КУДИЦ-ОБРАЗ, 2003.
4. Стоцкий Ю. Самоучитель Office XP. СПб.: Питер, 2003.
5. Новиков Ф. А., Яценко А. Д. Microsoft Office XP в целом. – СПб.: БХВ-Петербург, 2002.
6. Стив Бейн, Дениэл Грей. Как сделать красиво в Интернете: Пер. с англ. – СПб.: Символ-Плюс, 1998.
7. <http://www.zakdu.edu.ua/ua/Downloads/ІІТ/MakingPresent.pdf>.
8. http://helename.ucoz.ua/publ/zastosuvannja_trigeriv/1-1-0-3.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПРЕПОДАВАНИИ ТЕХНИЧЕСКИХ ДИСЦИПЛИН

М.М. Гаджиєв, С.В. Стайкуца

Внедрение последних достижений науки и техники в сфере образования всегда была и есть актуальной задачей. Это естественно и закономерно, поскольку студент – будущий специалист, придя на производство, на своё рабочее место, должен будет применить свои навыки и умения на современных оборудованьях или системах.

Сегодня трудно представить отрасль, где бы не использовались современные информационные технологии, компьютеры и сеть Интернет. В связи с этим важное значение приобретает нестандартные способы и подходы к реализации программ учебного процесса, представляющего собой применение современных программных продуктов в комплексе с новыми инфотехнологиями, с целью создания в частности виртуальных макетов и моделей лабораторно-практических стендов, имитирующих реальные

ЗМІСТ

ІННОВАЦІЙНА СИСТЕМА РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ Б.В. Єгоров, І.К. Чайка, В.Є. Браженко	3
МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ Ф.А. Трішин, В.Г. Мураховський	4
СИСТЕМА ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В.Г. Мураховський, Ф.А. Трішин	6
НОВІТНІ ПІДХОДИ ДО СТВОРЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ Ю.К. Корнієнко, Ф.А. Трішин	8
ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ Ю.К. Корнієнко, А.П. Пастухова, Л.В. Маслянникова	11
РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ В УМОВАХ ЗАПРОВАДЖЕННЯ НОВОГО ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ» В.Е. Волков	14
ОСОБЛИВОСТІ ЛЕКЦІЙ-ПРЕЗЕНТАЦІЙ Л.В. Мельник	16
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПРЕПОДАВАНИИ ТЕХНИЧЕСКИХ ДИСЦИПЛИН М.М. Гаджисєв, С.В. Стайкуца	22
КЛЮЧОВІ КОМПЕТЕНЦІЇ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ І.І. Савенко	27
РОЛЬ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ У НАБУТТІ ПРОФЕСІЙНИХ НАВИЧОК І.Р. Біленька	30
ВПЛИВ ВХІДНОГО КОНТРОЛЮ НА ЯКІСТЬ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ І.Р. Біленька, Н.А. Лазаренко	31
ПРО ОСОБЛИВОСТІ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН Г.В. Ангелов, О.М. Кананихіна, А.О. Соловей	33
ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ПРОБЛЕМИ І.А. Устенко, М.Р. Мардар, О.А. Кручек	34
МІЖДИСЦИПЛІНАРНІСТЬ ЯК ТЕНДЕНЦІЯ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ НАУКИ ТА ЇЇ ВРАХУВАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ (НА ПРИКЛАДІ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ДЕРЖАВНЕ ТА РЕГІОНАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ») О.І. Павлов	35
ДИПЛОМНЕ ПРОЕКТУВАННЯ МЕНЕДЖЕРІВ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ І.М. Агєєва, Є.М. Коренман, І.О. Седікова	36
РОЗРОБКА ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИВЧЕННЯ КУРСУ ЗАГАЛЬНОЇ ФІЗИКИ Ю.К. Корнієнко, О.Ю. Розіна	38
СТВОРЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО КУРСУ ФІЗИКИ ЗА ДОПОМОГОЮ E-LEARNING – ПЛАТФОРМИ MOODLE Ю.К. Корнієнко, О.Ю. Розіна	41
ВПРОВАДЖЕННЯ МЕТОДИКИ UNIDO UN У ДИПЛОМНОМУ ПРОЕКТУВАННІ Г.В. Крусір, А.Л. Цикало	44
ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ОКР «МАГІСТР» У СУЧАСНИХ УМОВАХ Н.М. Купріна, К.О. Васьковська	46
ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНИХ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У НОВИХ УМОВАХ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ І.М. Агєєва	47
МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ У СФЕРІ ГОСТИННОСТІ» У ПІДГОТОВЦІ МАГІСТРІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ГОТЕЛЬНА І РЕСТОРАННА СПРАВА» О.В. Дишкантюк, О.О. Антіпіна	48